

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradlišče štev. 17/A. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Štev. telefona 552. Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za tuzemstvo D 90.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 20. junija 1922.

ŠTEV. 73.

List stane od 1. marca 1922:

celoletno Din. 75.—, t. j. (K 300.—);
polletno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtletno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

Delovni čas v trgovskih podjetjih.

Zakonodajni odbor je v svoji seji dne 14. decembra 1921 revidiral začasne uredbe o delovnem času v industrijskih, obrtnih, rudarskih, trgovskih in prometnih podjetjih z dne 12. septembra 1919 ter uredbe o delavskih zbornicah in delavskih zapornikih in združil vse te predpise v enoten zakon o zaščiti delavstva. Ta zakon je bil od kralja podpisan že 28. februarja t. l., vendar je bil objavljen šele 14. junija. Prednost tega zakona je, da smo v tem dobili enotne predpise o delovnem času za celo državo in da je s tem ukinjena zakonodaja socijalnopolitične gospode na Bleiweisovi cesti, pod katere režimom smo imeli v Sloveniji vedno kake ekstrature. Zakon izvečine razpravlja poprejšnje uredbe o delovnem času z leta 1919 ter izpremembe in dopolnitve, ki jih je izdal dr. V. Kukovec v uredbi z dne 8. apr. 1921, daje naredbo narodne vlade o delavskih posredovalnicah z dne 20. decembra 1918, dalje naredbo deželne vlade z dne 14. februarja 1919, 30. septembra 1919 in 26. septembra 1919.

Pod nov zakon spadajo razen obrtnih, industrijskih in rudniških ter prometnih tudi vsa trgovska podjetja, v katerih je zaposleno pomožno osebje in sicer brez ozira na to, komu pripadajo, in ali se vršijo stalno ali začasno, ali se izvršujejo kot glavno ali postransko podjetje in ali so popolnoma samostojna ali pa sestavni deli poljedelskega ali gozdnega gospodarstva.

Od določb zakona so izvzeta samo ona podjetja, v katerih delajo samo rodbinski člani, na katere se določbe zakona ne nanašajo. V spornih slučajih odloča o tem ministrstvo za socijalno politiko po zaslišanju pristojnih zbornic.

Kot podjetja definira zakon vsako organizirano delo, ki se opravlja na posebnem v ta namen določenem kraju, in sicer bodisi v odprtem ali v zaprtem prostoru s pomočjo pomožnega osebja.

Za pomožno osebje se po zakonu smatra vsako osebo, brez razlike na spol, ki je stalno ali začasno nameščena v podjetju in sicer bodisi v svrhu izučanja ali pa proti nagradi. Izvzete so po zakonu istega pojmu osebe, katerim se poverjeni višji posli, kakor na pr. poslovodje, knjigovodje, blagajniki, inženjerji itd. O spornih slučajih odloča minister za socijalno politiko. Delovni odnošaj med lastnikom podjetja in pomožnim osebjem se ureja potom individualnih ali kolektivnih pogodb, ki pa v nobenem oziru ne smejo nasprotovati določbam zakona.

Za trgovska in obrtna podjetja je delovni čas določen na 8 do 10 ur, kakor je pač posel ali služba težka. Zakon predvideva, da bo minister za socijalno politiko določil v sporazu-

mu z ministrstvom za trgovino in industrijo po zaslišanju trgovskih, industrijskih in delavskih zbornic tekom šestih mesecev od uveljavljenja zakona potom uredbe natančni delavni čas za vsako kategorijo podjetij.

Odmori med delom se ne vračunavajo v delovni čas. Po čl. 11 zakona mora dati delodajalec pomožnemu osebju v toku osemurnega dela najmanj enourni odmor. Ako se dela na prostem, pod neposrednim vplivom solnčnih žarkov, mora odmor znašati po leti vsaj dve uri.

Ob nedeljah je pomožnemu osebju v vseh podjetjih vsako delo prepovedano. Minister za socijalno politiko je pooblaščen, da sme razen tega odrediti tudi še drugi dan odmora za posamezna podjetja, ako to zahtevajo tri četrtine osebja.

Glede praznikov se prepušča prostemu sporazumu med delodajalcem in delojemalcem, kdaj hočejo delati in kdaj ne, in koliko naj znaša te dni odmor.

O času zapiranja in odpiranja prodajalen v posameznih krajih, bo odločal minister za socijalno politiko po zaslišanju pristojnih stanovskih organizacij, odnosno namesto ministra oni organ, na katerega bo tozadevna kompetenca prenešana.

Glede nedeljskega počitka so predvidene samo sledeče izjeme:

1. za obrate, kjer se delo ne da ustaviti. Za katera podjetja to velja, odloča minister za socijalno politiko.

2. za gostilne, kavarne, hotele in fotografe, kjer sme pomožno osebje delati celi dan tudi druge dni; dalje za pekarije, mesarije, brivnice, cvetličarije, prodajalne živin, trafike in prodaje časopisov, kjer sme prodajati pomožno osebje tudi ob nedeljah dopoldan;

3. minister trgovine in industrije sme v sporazumu z ministrom za socijalno politiko potom uredbe dovoliti, da smejo biti trgovine v krajih, ki štejejo pod 10.000 prebivalcev, odprte ob nedeljah največ dve uri in sicer pod pogojem, da dajo lastniki trgovin tekom tedna pomožnemu osebju odgovarjajoči odmor v nadomestilo.

Stvar gremijev in trgovskih združenj je sedaj, da se na eni strani takoj sporazumejo s pomožniškimi zbori glede praznovanja odnosno dela ob praznikih in na drugi strani, da potom zbornice in Zveze stavijo konkretne predloge glede časa odpiranja in zapiranja trgovin ministrstvu za socijalno politiko, dalje glede nedeljskega dela ministrstvu trgovine in industrije v podeželnih mestih in krajih ter glede prekoosemurnega dela ministrstvu za socijalno politiko.

Upravno sodišče.

Kakor je razvidno iz dosedanjih izvajanj, bodo odločali v upravnih zadevah juridičnega značaja v Sloveniji — vsaj po dosedanjem položaju — v prvi instanci juristi, v drugi s par izjemami tudi juristi, njih odločbe bodo presojali v upravnem sodišču zopet juristi, dočim bodo o zakoniti pravilnosti odločb vseh teh juristov v državnem svetu izrekli končno sodbo lahko lajki-javni delavci. Ta pritegnitev lajikov v upravno so-

dišče (pri nas v državni svet kot upravno sodišče II. stopnje) ni sicer nikak unicum, temveč vestna kopija ustroja francoskih upravnih sodišč, vendar s tem še ni rečeno, da je to za nas praktično. Po našem mnenju je to dopustno in umestno le v deželah visoke in kolikor možno splošne izobrazbe, pa še tu utegne sodnik-lajik v svojem strokovnem znanju naleteti na marsikatero vrzel, ki je ne more premostiti in ki mu onemogoča presojo spornega vprašanja ali vsaj lastno sodbo in ga prepušča sugestiji s strani drugih. Pri nas bi se moralo to še posebno uvaževati z ozirom na to, da imamo kot dedščino prejšnjega državnega položaja toliko različnih zakonov in predpisov ter tako neenako običajno pravo. Sicer ima državni svet po členu 103 ustave poleg upravnega sodstva v najvišji instanci vršiti še druge naloge; zato pa bi se morali v njem za upravno sodstvo osnovati posebni oddelki, zasedeni le z juristi in to s priznanimi strokovnjaki. Taka zasedba bi bila potrebna tudi z ozirom na to, da odloča o tožbah zoper ukaze in ministrske odločbe državni svet v prvi in poslednji stopnji (čl. 17). Iz tega je razvidno, da ima ministrstvo nekako večjo avtoriteto kakor upravno sodišče. S tem, da je proti odločbam političnih in politikujočih ministrov dopustna tožba le na sodišče, zasedeno z izrazitimi političnimi pristaši in celo z lajiki, katerih glavni interes bosta bržkone tvorila zadovoljstvo stranke, ki jih je postavila na kandidatno listo, in dobre dijete, so pri današnji morali podani novi pomisleki o dosegi pravega namena državnega sveta kot višjega upravnega sodišča.

Naloga upravnih sodišč je po čl. 15, 18 in 23 uvodoma citiranega zakona soditi v administrativnih sporih med poedincem ali pravno osebo na eni in upravnim oblastvom na drugi strani, ki nastane, ako je (po mnenju tožitelja) upravno oblastvo nezakonito kršilo pravico ali v zakonu osnovan neposredni osebni interes tožitelja s tem, 1. da v svojem aktu nikakor ni uporabilo, ali da ni pravilno uporabilo zakona ali zakonite uredbe, ali pa 2. da v postopku ki se je vršil, ni upoštevalo predpisov postopka. Nikakor ne bi bilo odveč, če bi tukaj zakon povdaril, da posluje upravno sodišče samo na podlagi pritožbe in ne uradoma.

Tožba na upravno sodišče in na državni svet ni dopustna:

1. v stvareh, ki spadajo v pristojnost rednih sodišč;
2. v disciplinarnih stvareh, kolikor ne bi bilo z zakonom odrejeno drugače;
3. v stvareh, v katerih in kolikor so upravna oblastva po pozitivnem pravu upravičena odločati po prostem prevdanku;
4. zoper upravne posle rednih sodišč.

Ta določila so slična onim za bivše avstrijsko upravno sodišče.

Važen je člen 18., ki dopušča izpreminjanje večino naših dosedanjih zakonov le 1 redni priziv, t. j. priziv samo na eno višje upravno oblastvo. Zoper odločbo tega upravnega oblastva se sme vložiti tožba samo na upravno sodišče. Ako je to upravno oblastvo (II. instanca) minister, se

vloži tožba na upravni svet. Kakor je že preje rečeno, je proti ministrskemu odlokom tudi tedaj, če odloča ministrstvo v prvi stopnji možna le pritožba na državni svet. Na eni strani se torej ukine ena redna prizivna instanca, da se omogoči razsoja spora v kolegiju, na drugi strani pa se ministrski ukazi in odločbe izločajo iz presoje upravnih sodišč in se jim priznava izjemno ugoden položaj, da pridejo pred forum politično pobarvanega in deloma lajškega državnega sveta.

(Nadaljevanje prih.)

Osemurni delavnik.

Brezdvomno je postalo že vsakemu normalnemu človeku jasno, da ni prinesel osemurni delavnik preveč blagodejnega blagoslova za delavstvo, pač pa da pomenja najsigurnejše sredstvo, ki ovira vsak gospodarski polet, sredstvo, ki zamore privedi tudi najnavadnejšo gospodarsko krizo do popolnega poloma. V tem oziru se je vršilo po vseh državah že mnogo anket, ki so podale nepobitne dokaze o velikih škodah, katere je prizadela ta »socijalna pridobitev« celemu svetu in ni čuda, da se zapazi vsepovsod gibanje, ki stremi za svobodo dela.

Kako je pri nas v tem oziru, nam je znano; pogledimo si druge, gospodarsko bolj napredne države, ki iščejo spas iz sedanje gospodarske krize v prvi vrsti v intenzifikaciji dela, v podaljšanju delavnega dela.

Že leta 1921. je bil predložen francoski zbornici načrt zakona, ki predvideva osnovno revizijo zakona z dne 23. aprila 1919 o osemurnem delavniku. Že ta zakon je dovoljeval izjeme od osemurnega delavnika in to za primer nacionalnih potreb. Dovolitev teh izjem pa je bila navezana na gotove pogoje, ki so onemogočili, da bi se do sedaj dovoljevale izjeme. Po načrtu se bodo delila vsa podjetja v dve skupini: v taka, za katera velja brezpogojno osemurni delavni čas in taka, v katerih se sme osemurnik tudi prekoračiti. Za podjetja druge skupine bo minister za dela, po zaslišanju delojemalcev in delodajalcev odločil, ali se sme zakonsko določeni delavni čas prekoračiti ali ne.

V Belgiji je industrijski centralni odbor predložil ministrskemu predsedniku spomenico, ki vsebuje več zahtev, katerih izpolnitev bi zamogla preprečiti pretečo gospodarsko krizo. Zahteva se zvišanje mezd, a v prvi vrsti odpravo osemurnega delavnika. Socijalne reforme zadnjih let dvigajo produkcijske stroške do neverjetnih števil in onemogočajo konkurenco belgijske industrije na svetovnih tržiščih.

V Švici pooblašča člen 41. tovarniškega zakona zvezni svet, da sme uvesti v gotovih industrijah 52-urni delavni tednik, osobito tedaj, ako bi z striktnim uveljavljanjem 48-urnega tednika bila ogrožena konkurenčna zmožnost, domačih podjetij. V svrhu povišanja konkurenčne zmožnosti in znižanja cen, se zahteva svobodnejšo interpretacijo citiranega člena, tako, da bi se v bodočem ložje dovolil 52-urni tednik.

V Nemčiji je osemurni delavnik določen potom navadne naredbe in

ne potom zakona, kar je zelo važno, kajti ukinitve navadne naredbe, ki je nastala pod izjemnimi okoliščinami, je lažja, kakor ukinitve osnovnega zakona. Naredba z dne 23. novembra 1918 se je izpopolnila z naredbo z dne 18. decembra 1918, na podlagi katere so dovoljene nekatere izjeme principa, določenega v prvi naredbi, in to ako zahteva splošni interes, posebno ako so te izjeme potrebne z ozirom na prehrano prebivalstva. O delavnem času je bil predložen že pred letom zakonski načrt, o katerem se pa ni še v zbornici debatiralo, zato se je veljavnost gorinavedene naredbe z dne 23. novembra 1918 podaljšala čez 31. marca 1922, termina, ko bi morala izgubiti svojo moč. Izgleda, da se naredba ne bo nadomestila z zakonom. Izjeme glede osemurnega delavnika so se dovoljevale v najširši meri. V celi pokrajini Kölna se je delalo v novembru 1921 sporazumno z delavskim svetom deset ur na dan, za kar se je plačalo za nadure sorazmerno doplačilo k dnu. Ta sporazum priča najlepše, kako temeljita evolucija se je izvršila v mentaliteti delavskih organizacij in mas izza leta 1919.

Zanimivo je tudi stališče, katero zavzemajo v tem oziru nemška sodišča. Nemška sodišča oproščajo v zadnjem času podjetnike, ki so prekoračili naredbene predpise glede delavnega časa, ako so se nadure izvršile v sporazumu z delavstvom. Novo pravosodstvo priznava, da je naredba z dne 23. novembra 1918 naperjena proti podjetnikom, ne pa proti delavcem; naredba ne omejuje svobodo dela. Z drugimi besedami: delodajalec ne sme prisiliti delojemalca, da dela več nego osem ur dnevno, pač pa sme delojemalec iz lastne volje delati tako dolgo, kakor mu je ugodno. In v resnici se vsi delodajalci, pri katerih se pritožujejo načelniki delavskih organizacij, da kršijo naredbo z brezštevilnimi naredbami, opravičujejo s tem, da povzročajo to delavci sami, ki želijo povečati svoj zaslužek s podaljšanjem delavnega časa. — Stremljenje za odpravo osemurnega delavnika je mednarodni pojav in države, ki bi se temu stremljenju upirale, bi ne mogle zabraniti neprestanih težkih gospodarskih kriz. Z zadoščenjem se opaža, da so tudi ugledni zastopniki socialnodemokratskih idej prišli v tem oziru do zmernejšega mnenja. Tako je socialnodemokratski minister za dela g. F. ... izjavil pred kratkim v Stuttgartu, da ni osemurni delavnik nikakor nesprenemljiv dogma, ampak zahtevka, od katerega se da tudi odstopiti, ako se dajo težke povojne razmere odpraviti samo s podaljšanjem delavnega časa.

Ako opazimo tudi pri nas, da se delojemalci ne držijo te dogme, ako za to, da si z nadurami povečajo za-

služek, ali ako zahtevajo to njih strankini interesi, tedaj jim ne bo tudi nemogoče na tem trdovratno obstajati, ako to zahtevajo interesi celokupnega gospodarstva, cele države, toraj tudi socialnodemokratskega organiziranega delavstva. Ni tedaj dvoma, da bodo te sponje, v katere je okovano naše gospodarstvo, kmalu odpadle. Seveda se ne bo s tem doseglo še vsega, kajti zahtevati je tudi treba, da se delavni čas v resnici tudi posveti intenzivnemu delu. To se naravno ne da doseči niti potom zakona, niti potom pogodbe; to je odvisno samo od dobre volje, uvidevnosti, poštenosti in pravičnosti delavstva!

Litografični papir THE REX CO., LJUBLJANA.

Carinski tarifi veljavni v inozemstvu.

Francoski carinski tarif sloni na zakonu z dne 11. januarja 1892. Po tem času se je že večkrat spremenil in 30. junija 1910 je izšla nova uradna izdaja carinskega tarifa. Generalne carinske postavke so se z dekretom z dne 28. marca 1921 spremenile. Povečevalni koefficient, ki se je upeljal z dekretom 28. III. 1921., se je z dekretom z dne 29. junija 1921. vnovič zvišal. Carina se meri po težini.

Italijanski carinski tarif datira z dne 9. junija 1921., v veljavo pa je stopil dne 1. julija 1921. Carina se meri po težini z izjemo za sintetične dišave in alkaloidne. Carinske postavke povečajo potom koefficienta, ki je naveden pri vsaki posamezni postavki. Razen tega se vplačuje zlati agio, ki se določa na novo za vsakih 15 dni.

Švicarski carinski tarif z dne 8. junija 1921., je zadobil moč dne 1. julija 1921. »Zvezni zakon o švicarskem carinskem tarifu«, ki vsebuje splošna določila o carinjenju blaga, je bil izdan 10. oktobra 1902. Tarif vsebuje visoke zaščitne postavke za uvoz fabrikatov. Carina se meri po težini. Švicarski tarif ne pozna povečevalnega koefficienta.

Na Madžarskem je v veljavi prejšnji »Carinski tarif za obe državi avstro-ogrske monarhije«, kakor je obstojal po redakciji z dne 1. julija 1913. K carinam se prišteva doplačilo, ki se spreminja. Del predmetov carinskega tarifa je uvrščen v 3. liste (A, B in C), kjer je carinsko doplačilo določeno različno po potrebi dotičnih predmetov. Za vse druge predmete, ki niso uvrščeni v teh listah, se uporablja najvišje doplačilo. To doplačilo se je za predmete, ki niso uvrščeni v nobeno listo, z dekretom z dne 5. januarja 1922. znižalo od

14.900 odstotkov na 11.900 odstotkov.

Romunski carinski tarif je v veljavi izza 3. julija 1921. Carina se meri po teži. Soglasno naredbi z dne 5. oktobra 1921 (lista A) se za nekatere predmete, katerih uvoz je bil do sedaj prepovedan, dovoli uvoz brez vsakega posebnega dovoljenja proti vplačilu luksuzne takse. Lista B iste naredbe vsebuje posebno luksuzno blago, za katero je plačati carino v zlatu odnosno v papirju po dnevnem kurzu.

Na Danskem velja tarif z dne 5. maja 1908. Z malimi izjemami se carini po teži. Zakon z dne 28. novembra 1921. poveča vse postavke za luksuzno blago. Vse nove carinske postavke se merijo po vrednosti. Carina varira med 3 in 25% od vrednosti.

Švedski carinski tarif je zadobil moč dne 4. julija 1910. Carina se plača z malimi izjemami po teži. Z naredbo z dne 5. junija 1921. so se carinske postavke za približno 100 predmetnih vrst povišale. Po večini vsebujejo vse te postavke luksuzno blago.

Po Norveškem carinskem tarifu z dne 1. julija 1919. se skoro splošno carini po teži. Tarif se deli v maksimalni in minimalni tarif.

Belgijski carinski tarif z dne 1. marca 1906. se je spremenil na osnovi zakona z dne 31. marca 1921., s tem, da so se carinske postavke za celo vrsto predmetov povišale. Soglasno naredbi, ki je izšla istega dne se je tudi znatno zvišalo povečevalni koefficient. Za uvoz predmetov iz Nemčije so določene posebno visoke postavke.

Nemški carinski tarif sloni na zakonu z dne 25. decembra 1902.

Carinski tarif Zedinjenih severoameriških držav je bil izdan 3. oktobra 1913. Carina je z malimi izjemami določena po vrednosti. Za pobiranje temporernih carin na poljedelske stroje se je 27. maja 1921. izdal zasilni tarifni zakon. Drugi del tega zasilnega zakona, takozvani antidumping-zakon, je glede roka veljavnosti neomejen. Ta zakon ima namen, da štiti ameriško industrijo pred dumpingom inozemskih fabrikatov. Pripravlja se nov carinski tarif, toda do sedaj ni še gotovo, kedaj bo zadobil moč, do tedaj bo brez dvoma v veljavi zasilni carinski zakon. —

Zakon o obrtnih šolah.

Minister za trgovino in industrijo ustanavlja, po novem zakonu o obrtnih šolah z dne 30. marca 1922, ki je zadobil obvezno moč dne 15. maja 1922, kjer se pokaže potreba, nižje in višje moške in ženske občine in strokovne obrtne šole, ki delujejo po do-

ločenem programu. Po potrebi se ustanavljajo pri posameznih večjih industrijskih podjetjih sporazumno z njimi strokovne šole teh podjetij.

Z novim zakonom se je moč nekaterih pravil zakona o radnjama (obrtnega zakona) razširila na vso kraljevino. In sicer so to določila čl. 79, ki se v dopolnjeni obliki glasijo: »Brez izpričevala o dovršeni občini obrtni ali obrtno-trgovski šoli, ne sme biti noben vajenec proglašen za pomočnika, ako obstoji v kraju njegovega učenja občina obrtna ali obrtno-trgovska šola«. Razen tega se je veljavnost členov 134 do vklj. 139 zakona o radnjama razširila na vso kraljevino. Imenovani člani določajo, da se imajo ustanavljati v krajih, kjer je večje število vajencev, pomočnikov in delavcev vobče, ustanoviti: a) obče obrtne in trgovske šole; b) specialne tečaje za posamezne obrtne in industrijske grane; c) šole za izučevanje ženskih del in gospodinjstva; d) strokovne obrtne, industrijske in trgovske šole. Obče trgovske in obrtne šole se ustanavljajo povsod, kjer je najmanj 50 vajencev industrijskih podjetij, trgovskih in obrtnih obratov kolikor ni v teh krajih podobnih šol privatnih oseb ali korporacij. Vzdržujejo jih občine, ki postavljajo vsako leto zanje potrebne kredite v proračun, in sicer po proračunu, ki ga izvrši ministrstvo privrede. V drugih krajih se ustanavljajo šole po postavljenem pristanku občin, katerim sme dajati ministrstvo potrebno podporo, ki pa sme biti samo v osebnih izdatkih in ne v materialnih. Te šole nadzira ministrstvo privrede. Ostale šole in tečaje sme ustanavljati ministrstvo privrede samo, ali pa sme podpirati one korporacije in zasebnike, ki imajo pravico po odobritvi ministrstva narodne privrede ustanavljati take šole in katerim mora dajati občina na razpolago potrebne prostore, kurjavo in razsvetljavo, ministrstvo privrede pa prispeva polovico osebnih izdatkov. Po zakonu o radnjama je posebanje občin trgovskih in obrtnih šol obvezno. Vajenci in pomočniki morajo hoditi vanje, dokler ne opravijo končnih izpitov. Predavanja na teh šolah se vrše ob dnevi in urah, ki jih odredi minister narodne privrede, ko je zasljal dotične zbornice. Toda te šole se ne smejo posecati ob nedeljah popoldne ali ob praznikih, ko so obrati zaprti. Ravno kar omenjena določila so vzeta iz zakona o radnjama in se njih moč razširi na celo kraljevino.

Po novem zakonu o obrtnih šolah, delimo obrtne šole v državne, ki jih vzdržuje država, poldržavne, ki se vzdržujejo deloma po državi, deloma po korporacijah ali privatnih napravah ter priradne, katerim je pa treba odobritve ministrstva za trgovino in industrijo, ki jih tudi nadzira. Minister za trgovino in industrijo uprav-

Podlistek.

Ing. M. Savič:

Naša Industrija in obrt.

(19. nadaljevanje.)

Bosna in Hercegovina sta producirale od 10—40.000 hl alkohola, odnosno 20—80.000 hl 50% žganja ali starih 20 stopenj močnega žganja. — To žganje in sicer slivovica in tropinjevec se je porabilo v deželi, deloma se je tudi izvažalo v Avstrijo, Madžarsko, Čehoslovaško in Poljsko. Pripomniti je treba, da se v Bosni še sedaj popije okrog 7000 hl alkohola.

Produkcija sadnega žganja na Hrvaškem znaša okrog 175.000 hl čistega alkohola, od katerega se je doma porabilo okrog 40%, 30 pa se je prodalo v ostalo področje bivše Avstroogrske monarhije, ostanek pa se je izvozil v Nemčijo, Ukrajino in Ameriko. Od produciranega alkohola se na Hrvaškem in v Slavoniji porabi 10% za izdelavo kisa, 20% v industrijske namene, 5% za gorivo in 10% za lekarne in 55% za izdelavo drugih žganj in likerjev. Tovarne likerjev na Hrvaškem in v Slavoniji porabijo v litrih sledeče

množine alkohola: 1 tovarna likerjev Pokorni v Zagrebu 181.500, 2. »Patricia«, tovarna konjaka v Zagrebu 234.935, 3. Makso Majer v Savskem Marofu 156.050, 4. dalje na Sušaku Ante Bačić 81.381, Prva primorska parna žgalnica 58.855, Bratje Wortman 67.748, Žiga Zortman 141.576, Filip Kern 39.604, Lazarius & Co. 16.876. V Osijeku obstoja izdelovalci likerjev in sicer Herman in Weis 11.600 hl, Salomon Švare in sin 9400, I. Berger in sin 1000, Mavro Adler 80, Maks Frankl 300, L. Eisler in sin 200, Bartulović 320 hl, konečno v Djakovu D. Rajsman in v Dalju Julius Weis. Vsi ti izdelujejo liker, konjak, rum in podobne alkoholne pijače.

V Dalmaciji se producira okrog 2000 hl tropinca 1000 hl konjaka in okrog 1000 hl maraskina in sicer v Splitu in Šibeniku. Pred vojno se je tropinjevec izvažal na Madžarsko, v Avstrijo, konjak v Avstrijo, na Češko in Madžarsko in maraskin pa po celem svetu.

V Bački obstojajo centralne žgalnice v Novem Sadu, Odžakih, Senti, Palanki, Bačalmašu, Jankovec in Subotici, katerih produkcija znaša 3000 hl sadnega alkohola. V Vršču se nahaja centralna žgalnica, ki producira

okrog 690 hl sadnega alkohola podobnega tropinjevcu. V Novem Sadu se nahajajo žgalnice Bratov Königstäterjev, ki producirajo okrog 130.000 hl alkohola in sicer slivovica in tropinjevec in Salomon Rajner, ki izdelava okrog 70.000 l slivovice in tropinjevca. Od tega se je okrog 80 odstotkov porabilo v tuzemstvu 20 odstotkov pa se je izvozilo v inozemstvo. Razen tega še obstojajo izdelovalci likerjev in ostalih alkoholnih pijač in sicer: Šandor Kerenyi v Somboru, Leo Bergel v Senti, R. Haner roj. Rozenzweig v Senti, Marko Berger, Srbobran; Mikša Kraus in Ludvik Polak ter Marko Metković v Subotici. Ludvig Berger, Stari Bečej, Jakob Polak in drug, Kula, in Paja Šuster v Pivnici.

V Vojvodini izdeluje kmet tudi takozvano »komodoro«, to je žganje iz koruze in sicer pečeno v malih kotlih. V Sloveniji izdeluje g. Robert Diehl okrog 2000 hl boljsega žganja, kakor slivovke, tropinjevca, brinjevca in podobno. Razen tega pečejo kmetje v Sloveniji tropinca in nekoliko tudi slivovice. Za izdelavo alkoholnih pijač iz alkohola v Sloveniji se porabi letno okrog 32.000 hl alkohola, za gorivo se rabi 10.000 hl in za izdelavo kisa pa okrog 3000 hl.

Razen v Srbiji in Črni gori je produkcija žganja obdavčena, kar se v drugih pokrajinah občuti kot krivica in kar povzroča ogromno tiho-tapstvo žganja iz Srbije in Črnegore v one kraje, kjer se mora za žganje plačati davek. Radi tega bi se moralo iz interesov narodnega zdravja kakor tudi v interesu državnih financ ter pravice, upeljati davek na žganje tudi v Srbiji in v Črni gori. Iz Bosne in Hercegovine, Hrvaške in Slavonije ter Vojvodine bi se lahko izvažalo slivovico in tropinca v inozemstvo, vendar bi se moralo z vsemi sredstvi delovati na to, da se kvaliteta izvoznega blaga zboljša in da se izdela samo prvovrstno blago, da se izvoz vzdrži in ojača in da se pobrigamo, da se nam prizna za našo slivovico svetovno znamko, kakor konjak na Francoskem. Da bi se kvaliteta slivovice zboljšala, bi bilo treba ustanoviti poljedelske žgalniške zadruge, da bi se tropinje prevrelo v čistoti in, da bi se žganje pravočasno skuhalo v najboljših aparatih. Blago bi tam odležalo in s takim blagom bi lahko šli med svet in dobili svetovno znamko.

(Dalje prih.)

lja in nadzira obrtne šole po nastopnih oblastih: 1. po krajevnem obrtno-šolskem odboru, katerega sestavljajo: predsednik one občine, v kateri je šola ali njegov namestnik, upravnik krajevnih obrtnih šol, štirje obrtniki po izvolitvi pristojne zadruga, en industrijec, ki ga odredi pristojna zbornica, en šolski zdravnik, krajevne predsednice ženskih korporacij, ako imajo korporacije krajevnega obrtno-šolskega odbora in dva člana obrtne zbornice; ko se izvede administrativna razdelitev države na oblasti, preidejo dolžnosti okrožnih obrtno-šolskih odborov na oblastne obrtno-šolske odbore, ki se ustanove pri posameznih oblastih. Nadziranje obrtnih šol se vrši 3. po upravnikih obrtnih šol, 4. po nastavnih zborih, 5. po strokovnih nadzornikih, 6. po svetu za obrtno-industrijski pouk.

Dopisovanje krajevnega obrtno-šolskega odbora in okrožnega odbora z ostalimi oblastmi se smatra za uradno ter je poštine prosto.

Zakon pooblašča ministrstvo trgovine in industrije, da sme predpisati posebne pravilnike za vse vrste obrtnih šol in tečajev.

Trgovci, industrijalci, ali ni žalostno da še danes ne stoji

„TRGOVSKI DOM“!
Prispevke sprejema:
„Trgovski dom, Ljubljana“
Gradišča 17.

IZVOZ IN UVOZ.

Izvoz naše živine v Avstrijo. Vsled padca avstrijske krone je skoro popolnoma ponehal uvoz naše živine v Avstrijo. Na tržišču St. Marx na Dunaju naše živine sedaj skoro ni videti. Zadnje zopetno zboljšanje avstrijske krone, če bo držalo, obeta zopet odpreti avstrijski trg naši živini, zlasti, ker tudi dinar ne stoji več tako trdno.

Izvoz blaga v inozemstvo v svrhu predelave. Zveza trg. gremijev in za drug opozarja vse interese, da je zakonodajni odbor izpremenil odlok začasnega finanjskega komiteja z dne 31. maja 1920, ki se tiče izvoza blaga v inozemstvo v svrhu predelave. Novo sprejete določbe so bile v obliki zakona o plemenitilnem prometu objavljene z veljavnostjo z dne 15. maja in določajo naslednje:

Dovoljuje se začasni izvoz blaga v svrhu predelave. Začasni izvoz v svrhu predelave pa sme dovoliti ministrstvo financ po sporazumu z ministrstvom trgovine in industrije in v primeru potrebe tudi v sporazumu s poljedelskim ministrstvom oziroma z ministrstvom za šume in rude, in sicer samo izjemoma v onih primerih, kadar se predelava sploh ne da izvršiti v tuzemstvu, ali pa se ne da izvršiti v zadostnem obsegu in v enaki kvaliteti kakor v inozemstvu.

Z uvozom in izvozom v svrhu predelave se razumejo predelava, dodelava, obdelava in popravila vseh vrst.

Pri uvozu in izvozu v svrhu predelave se bodo pobirale predelavne pristojbine, carina pa se ne bo pobirala, marveč samo v svrhu jamstva deponiranja. Pri vrnitvi predelanih predmetov se pobira carina po uvozni carinski tarifi za vse ono, kar je bilo osnovnemu predmetu v inozemstvu pridano.

Finančno ministrstvo ima v sporazumu z ministrstvom trgovine in industrije izdati pravilnik za izvršitev zakona o predelavi. S temi določbami so bile nekoliko izpremenjene poprejšnje določbe carinsko-tarifnega zakona kakor tudi carinskega zakona, po katerih je bil izključno finančni minister kompetenten za odločanje v zadevi predelovalnega prometa. Želeli bi bilo, da bi ministrstvo trgovine požurilo izdajanje pravilnika za izvršitev tega zakona, ki je za našo industrijo izredno važen in potreben in sicer za aktivni in pa-

sivni plemenitilni promet. V pravilniku bi bilo treba predvsem nekoliko zastarele določbe poprejšnjega carinskega postopka izpremeniti v toliko, da bi se namesto identitetnega principa vzel za podlago ekvivalentni princip, ter da bi se določil pavšalni odstotek glede carinjenja onih pridatkov in primesi, ki so bile pridane surovini oziroma polfabrikatu pri barvanju, predelavi, obdelavi in reparaturi, in sicer za vsako stroko posebej po možnosti v sporazumu z v poštevh prihajajočimi strokovnimi organizacijami. Dalje bi kazalo olajšati tudi določbe glede polaganja kavcije za izvažano blago ter postopka pri dovoljenju, ker se sedanja predpisana pot zdi preokorna, da bi imeli interese praktično korist od naredbe, ker obstoji nevarnost, da bo večina tozadevnih prošelj po cele mesece ležala pri generalni direkciji carine.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Grška trgovska mornarica. Znano je, da je bila Grčija pred vojno ena izmed onih držav v Evropi, katere so imele relativno največjo trgovsko floto. Ob izbruhu evropske vojne avgusta 1914 je štela grška trgovska flota 474 ladij z 830.000 tonami. Za čas vojne je pretrpelo grško mornarstvo zelo velike škode, skrčilo se je pod eno četrtino predvojne tonaže. Meseca novembra 1918 je znašala grška trgovska flota 200 parnikov z 180.000 tonami. Po vojni se je vršil razvoj zelo naglo. Januarja 1. 1921 je imela Grčija že 355 parnikov s celokupno tonažo 424.000, a januarja 1922 340 parnikov s 417.000 tonami. V teku zadnjih dveh let se je tedaj grška mornarica podvojila.

Industrija.

Gradnja ladjedelnice v Jugoslaviji. Listi poročajo, da je delegacija pariške ladjedelniške firme Barlusson Freres pregledala budimpeštanske ladjedelnice v svrhu proučavanja za osnovanje ladjedelnice v Jugoslaviji.

Udruženje konzervnih tvorničarjev v Jugoslaviji. O priliki Zagrebškega sejma se bo vršila med našimi konzervnimi tvorničarji konferenca v svrhu osnovanja zveze teh industrijalcev. V naši državi se nahaja okrog 20 konzervnih tvornic.

Stavka kovinarjev v Turinu. Kakor doznavamo, stopijo kovinarji v Turinu v pondeljek v stavko.

Obrt.

Obrtna razstava v Celju je v popolnem razvoju. — Vse dela, vse se pripravljajo od blizu in daleč, da poseti to velepomembno razstavo, v kateri se bo bliščalo delo našega obrtništva. Ob tej priliki bodo obiskovalci zamogli videti uspehe 29 letne obrtniške organizacije, katero je prvo počelo ravno »Celjsko obrtno društvo«. V tej razstavi se bo pokazala žilavost in samozavest našega obrtništva, ki se ne ustraši ne truda, ne stroškov, da tako pokaže neupogljivo voljo v dosego najvišjega cilja, ki ji je, da hoče še i nadalje obdržati dober sloves solidnosti in zmožnosti. Kličemo še enkrat vse, še ne pismeno prijavljene razstavljalce, — obrtnike iz cele Slovenije, da v najkrajšem času prijavijo svoje predmete, ki jih nameravajo razstaviti, ker razstava je pripravljena za največje industrije in najmanjše obrtnike, od katerih bode vsak imel svoj dobiček. — Je pa poleg dosegljivega uspeha tudi dolžnost vsakega obrtnika, da se iste udeleži, ker le s tem obrtništvo pokaže, da še ne misli izginiti iz površja, kakor se mu prerokuje, ampak da se dviga k novemu in silnejšemu življenju, in to naj se pokaže od 12. do 22. avgusta 1922 na »Obrtni razstavi v Celju«.

Denarstvo.

Mestna hranilnica ljubljanska je zvišala s 1. julijem 1922 obrestno mero za vse vloge od 3 na 4 odstotke.

Stanje Narodne banke. Po izkazu Narodne banke z dne 31. majnika je bilo v prometu papirnatega denarja za 4.752.367.078.35 Din. Od zadnjega izkaza se je stanje zvišalo za 21.820.288.35 D.

Nabava deviz. Glede nabave deviz veljajo sedaj sledeča določila: 1. Fak-

ture in spričevala o izvoru, koje se prilagajo prošnji za dovoljenje nabave deviz morajo brezpogojno biti potrjene od pristojne inostranske trgovske zbornice. 2. Ako ni v fakturi naznačen rok plačanja, ali ako zapade ta rok po prihodu blaga, ali ako stranka ne reflektira na nakup devize, daje devizni odbor samo odobrenja za uvoz blaga, v kolikor ni to prepovedano z rešenjem ministrskega sveta z dne 1. marca t. l. C. br. 13.381 o luksuznem blagu. Kadar se za dotično blago potrebuje deviza, mora se posebno prositi. Prošnji se priloži izvezno fakturo, carinsko deklaracijo, zbornična in davčna potrdila. 3. Soglasno rešenja generalnega inspektorata z dne 28. maja t. l. št. 7156 ne sme več devizni odbor dajati dovoljenja za nakup devize v kaki drugi valuti, nego v valuti države, iz katere je faktura, oziroma potrdilo zbornice o izvoru blaga. Ako se glasi n. pr. faktura iz Avstrije v čl. kronah, švic. fr. ali markah, ne bo devizni odbor dovolil nabave deviz v tej valuti, ampak ekvivalent v avstrijskih kronah. 4. Soglasno rešenju ministrskega sveta I. br. 1957 t. 6 ad 4 ima devizni odbor označiti na dovoljenju za nakup deviz tudi rok, v katerem se ima dotična deviza nabaviti, a ta ne sme biti daljši od meseca, računajoč od datuma izdajanja dovoljenja. Podaljšanje tega roka ne spada v nadležnost deviznega odbora, ampak generalnega inspektorata, ki bo v tem pogledu postopal strogo. 5. Za izdajanje dovoljenj uvoza, ter nabave deviz in valut ne pobira devizni odbor pri Narodni banki nobene posebne pristojbine ali provizije, razen normalno predpisanih kolektivov, s katerimi mora biti predvidena vsaka prošnja in vsaka priloga. Časnikarske in privatne vesti o ukinitvi prepovedi uvoza luksuznega blaga po gorinavedenem rešenju ministrskega sveta niso resnične, in so povzročile pridobitnim krogom samo zmedo in škodo. O ukinitvi prepovedi so se vodile razprave, toda tozadevni sklepi niso stopili še v veljavo.

Stanje papirnatega denarja v Češkoslovaški. Na podlagi zadnjega izkaza češkoslovaškega ministrstva, znaša stanje papirnatega denarja 9.717.700.000 čl. kron. Stanje papirnatega denarja se je pomnožilo od zadnjega izkaza za 42 milijonov čl. kron.

Carina.

Nova ogrska carinska tarifa. Mažarsko finančno ministrstvo pripravlja novo carinsko tarifo, ki bo znatno olajšana. Posebno bodo oproščeni carine polfabrikati strojne in tekstilne industrije, kakor tudi surovine, ki se bodo na Mažarskem predelovale in zopet eksportirale. Isto olajšavo bodo imeli stroji, s katerimi se razširjajo podjetja.

Promet.

Nova zveza med Trstom in južno Ameriko. Brazilijski Lloyd »Brasileiro« vozi od 3. maja iz Trsta v južno Ameriko čez Genuo, Marseille, Barcelona, Malaga, Gibraltar v Pernambuco, Santos in Rio de Janeiro.

Hmelj.

V. poročilo Hmelj. društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zalec, SHS, dne 15. jun. 1922. Stanje hmeljskih nasadov se je od našega zadnjega poročila za nekaj malega zboljšalo; v mnogih vrtovih je trta zrastle že do vrha drogov in žic in tudi črez, v drugih pa komaj 3 do 4 m visoko. Vkljub temu, da že več kot mesec dni nismo imeli izdatnega dežja, je rastlina vendar zdrava in krepka; bolhačeva nadloga se javlja le še iz krajev, kjer se nahaja peščena, lahka zemlja — vendar že ponehava. Povprečna jutranja temperatura (pred solničnim vzhodom) je znesla v poročilni dobi le 11 stopinj R. Toplejše noči in izdatne padavine bi hmeljski rastlini pri tvorbi panog in cvetnih popkov prav dobro došle.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev za Prekmurje v Murski Soboti naznanja, da se vrši njegov I. redni občni zbor dne 29. junija 1922 ob 14. uri v gostilni Flisar v Murski Soboti s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva. 2. Določitev pristopnine, članarine in odobritev proračuna za leto 1922. 3. Slučajnosti.

Ljubljanski veliki semenj.

II. Ljubljanski vzorčni velesejem od 2.—11. sept. 1922. Svojo uležbo je priglasilo že mnogo svetovnoznanih tvrdk; posebno strojne veietovarne domače in tuje bodo zastopane v častnem številu; njihovi vsakovrstni stroji, ki bodo cel čas v pogonu, bodo oživljali sejmišče. Zelo bogato bodo zastopane tudi usnjarska, lesna in kemična industrija z najboljšimi svojimi izdelki. Preskrbljeno bo letos tudi sicer za vse potrebe udeležencev. Ker se je lani opazalo pomanjkanje gorkih jedil na sejmišču, bo letos uprava velesejma postavila velesejmsko restavracijo, kjer se bodo po zmernih cenah dobila tudi goroka okrepčila, od preprostih do najfinjših. Velesejmski »Vestnik« zbudil je splošno zanimanje in je povpraševanje po njem tako veliko, da je prva številka vzlic visoki nakladi izšla že v drugi izdaji. Koncem meseca izide druga številka, ki bo po svoji vsebini še zanimivejša in pestrejša od prve. Inserati v »Vestniku« imajo velik uspeh in priporočamo tvrdkam, da se poslužijo te ugodne reklamne prilike. Z razdeljevanjem prostorov se je deloma že začelo, zato naj vsi zamudniki čimprej pošljejo svoje prijavnice Uradu Ljubljanskega vzorčnega velesejma v Ljubljani, Gosposvetska cesta, telef. int. 140.

Dobava, prodaja.

Dobava desk, plohov in tramov. Pokrajinska monopolska direkcija v Ljubljani razpisuje na dan 3. julija t. l. ob 11. dopoldne v pisarni Tobačne tovarne v Ljubljani ponovno ofertalno licitacijo glede dobave desk plohov in tramov. Predmetni oglas z natančnimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava drv. Komanda Potijske divizijske oblasti v Subotici želi nabaviti 31.200 kubičnih metrov drv za razne svoje garnizije. Interesentje se pozivajo, da stavijo svoje ponudbe intendanturi Potijske divizijske oblasti v Subotici. Natančnejše podatke dobe interentje v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Dobava drv. Komanda Potiske divizijske oblasti v Subotici želi nabaviti 31.200 m³ drv za garnizije Petrovaradin, Subotica, Sombor, Veliki Beckerek in Velika Kikinda. Ponudbe je poslati čimprej intendanturi Potiske divizijske oblasti v Subotici.

Razno.

S prihodnjo številko začnemo priobčevati kot podlistek zanimiv in zelo poučen roman: »Od začetnika do popolnega trgovca«, ki opisuje na poljuden in lahko razumljiv način potek trgovskega izobraževanja od popolnega lajka do perfektnega trgovca in nas vpele v vse detajle male in velike trgovine. Priporočamo našim cenj. bralcem v njih lastnem interesu, da ga pridno in pazljivo čitajo, ker jim bo obenem nudil dober pouk in lepo zabavo. Dobili bodo priliko, si brez truda poklicati v spomin mogoče pozabljeno in razširiti si znanje na polju trgovske vede.

Lokomotive iz Mažarske. Lokomotive, ki so jih popravljali na Mažarskem, so prispelje na dan kraljeve poroke v Jugoslavijo.

Bilanca donavske paroplovne družbe. Letni zaključek donavske paroplovne družbe izkazuje za leto 1921 382 milijonov 920.266 K čistega dobička. Izplača se za akcijo dividenda po 2100 kron, preostali dobiček v znesku 7 milijonov 788.144 K pa se prenese na novi račun.

Češko posojilo Avstriji. Odbor za zunanje stvari narodne skupščine je na svoji današnji seji sprejel kredit 500 milijonov Avstriji. Odbor je nato sprejel poročilo o pogodbi, ki se je sklenila dne 30. oktobra 1921 med Češkoslovaško in Poljsko. Zastopnik zunanega ministrstva je naznanil, da je dobil od poljskega poslanika te dni obvestilo, da bo pogodba v kratkem predložena poljskemu deželnemu zboru v ratifikacijo.

Cene kruhu v Berlinu. Ker so se povišale mezde pekarskim delavcem, je povišana cena kruhu na 16 mark za 1400 g.

Foerster, Stavbna mehanika I. del v kr. zalogi šolskih knjig in učil je izšla knjiga: Foerster, Stavbna mehanika I. del, nauk o trdnosti, učna in in priročna knjiga za stavbne šole in za stavbne obrtnike. Cena mehko vezani knjigi 18 D., poltrdo vezani knjigi 20 D. Ta knjiga, ki bode ne samo učna knjiga vsem obrtnim šolam in vsemu tehničnemu naraščanju, ampak tudi jako uporabljiv pripomoček vsakemu obrtniku stavbnih strok, vsebuje nauk o silah, o napetosti, o tlakoporni, vlakoporni, strižeporni in giboporni trdnosti, nadalje nauk o momentu sploh in o upogibnem momentu, vstrajnostnem momentu in odpornem momentu posebej, in dalje tudi o klonoporni in sestavljeni trdnosti. Jako praktičen pripomoček za stavbeništvo in vse sorodne obrti vsebujejo knjigi pridejane tabele, ki jih je 31, ter slovenski-srbohrvatsko-nemški slovarček tehničnih izrazov za stavbno obrt. Ime pisatelja že garantira izvrst-

nost te knjige, ki se sama priporoča vsakomur, ki prelista le par strani. Cena 18 Din., ki je za knjigo obsegajočo 14 pol z nebrojno slik in črtežev naravnost nizka. Tehničnim visoko- in srednješolcem ter obrtnikom stavbinskih srtok to knjigo toplo priporočamo.

Tržno poročilo.

Zitni trg. Cene žitu so bile v Vojvodini sledeče: pšenica 16.00 K, ječmen 12.00 K, oves 12.20 K, koruza 12.90 K, pšenična moka (št. 0) 22.40 K. — Tendence čvrsta.

Cene kožam v Novem Sadu. V Novem Sadu stane kg podplavov 1650 K, kruponi prima 280 K, secunda 250 K, box 60—140 K, chevreaux 100—180 K. Tendence bolj čvrsta.

Velika stavka mornarjev v Indiji. V Kalkutti je začelo stavkati 80.000 indijskih mornarjev in kurjačev v znak protesta proti uvedbi predvojnih mezd.

Mednarodni transporti

Antonio Biancheri & Comp., Postojna

Centrala: Ponteba.

Podružnica: Postojna (Poštni predal 17). Villach (Poštni predal 51)
Agentura: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

Oprema vsake vrste blaga.

Specijalna odprema živil, žive in zaklane živine v kateri koli kraj.

Vsa naročila za Jugoslavijo sprejema medn. trg. sped. in sklad. d. d. »Orient«, podružnica Ljubljana, Sodna ulica št. 3.

Ustanovljeno leto 1896

Ustanovljeno leto 1896

Tovarna lesenih žeblicev
„ZORA“ d. z. o. z.
Črnomelj

nudi najboljše lesene žeblice za čevljarje.

Izdelani so po najnovšem Amerikanskem načinu ter so neprekosljive vrednosti.

Lahki

BENCIN

ima trajno po najnižjih cenah na razpolago

Družba ZORA
skladišče Balkan.

Naznanilo.

Ivan Ogorelec, ustanovitelj tvrdke F. P. Vidic & Komp. leta 1888, naznanja, da je izstopil iz te tvrdke. V družbi z gosp. J. Kalmusom, tovarna glinastih peči in štedilnikov, bodeva vodila pod tvrdko

KALMUS & OGORELEC

trgovino s peči in glinastimi izdelki.

Posebno opozarjava, da bodeva imela vedno v zalogi izborne patentovane Lützove peči, specijal. pekavske plošče, ploščice za obložitev sten itd.

Kalmus & Ogorelec

Pisarna: Dunajska cesta št. 14.

3-2

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo itd. dobavlja ANTON RAVHEKAR, Ljubljana, Pred Lkofljo 20. Glavna zal. prdatkov NRK.

Prvovrstni

trapistovski sir

v zabojih po 30 kg, kg po Din 850 franko vsaka postaja v Sloveniji, nudi Stane Kastelic, trgovina z mešanim blagom Novomesto, Kastelčeva ulica št. 112.

Najboljši škrikl jugoslovanskega proizvoda „**SALONIT**“

zdelan iz znanega cementa znamke **Salona** od tvrdke **Spit**, dion. društvo za cement portland. Najboljše in najcenejše sredstvo za pokrivanje streh.

Glavna zaloga; **OBNOVA** gradbena družba z o. z. v Ljubljani.

Za daljno prodajo

Diana, francosko žganje.

Velika in stalna zaloga po originalnih tovarniških cenah pri tvrdki **FRANC GULDA** v Mariboru.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni in barvani, prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta št. 30.

Prvovrstni

Brez konkurence

Tovarna za gumbe, Slov. Bistrica

Esence za žganje in likerje:

Cognak, Hrušov (Kaiserbiernen), Rum - koncent., Rum - kompos., Vanile, Kumnov.

Sadne arome za brezalk. pijače:

Malinova, jagodova, jabolčna, citronova, oranžna, vanilova - aroma.

Esenci za kandite in sladice.

Sadni eteri v treh različnih koncentracijah z primesjo umetnih eterov.

Sadni sokli:

Malinovec 1a. z raf. sladkorjem,
Citronov sirup z » »
Oranžni » » » »

Po najnižjih dnevni cenah priporoča:

Tovarna sadnih sokov, esenc itd.

Srečko Potnik, Ljubljana,

Metelkova ul. 13, vis-a-vis Belg. voj

Brzojavil: Hedžet

Telef. št. 75.

Manufakturna trgovina na veliko
Hedžet & Koritnik - Ljubljana

Franciščanska ulica 4